

J A A R V E R S L A G C D A

=====

(verslagperiode 1-8-'77 - 31-7-'78)

1. INLEIDING

Het CDA, als federatie van ARP, CHU en KVP, waarbij zich aan het eind van de verslagperiode ook reeds ruim 20.000 personen als rechtstreeks lid hadden aangesloten, heeft in het seizoen '77-'78 een groot aantal activiteiten ontwikkeld. Grote aandacht is uiteraard uitgegaan naar de moeizame en langdurige kabinetsformatie, die volgde op de Kamerverkiezingen van mei '77. Het hele formatiegebeuren is beschreven in de CDA-publicatie "Formatie belicht", waarnaar hier moge worden verwezen.

Een tweede hoofdschotel werd in de verslagperiode vanzelfsprekend gevormd door de verkiezingscampagnes voor Staten en Raden. Wellicht meer nog dan de Kamerverkiezingen van '77 hebben de Staten- en Raadsverkiezingen van '78 de doorbraak van het CDA aangetoond. De enorme inzet van duizenden christen-democraten op alle niveaus heeft geleid tot verkiezingsuitslagen, waarop weinigen hadden durven hopen. De lijn van de verkiezingsuitslagen in '74 en '77 is in '78 met kracht doorgetrokken en wekt verwachtingen voor de toekomst.

Naast verwachtingen ook verplichtingen. Een politieke stroming met een betekenis en omvang als de Nederlandse christen-democratie vraagt om een adequate organisatiestructuur. De uitbouw van het CDA als federatie naar het CDA als eenheidspartij is in de verslagperiode dan ook nadrukkelijk ter hand genomen. Na intensieve voorbereidingen aanvaardde het Algemeen Bestuur op 5 november 1977 de nota "Het CDA en zijn organisatie", waarin in grote lijnen de weg van federatie naar fusie is aangegeven. De nota, die ook door de drie partijen is aanvaard, bevat een overzicht van de belangrijkste problemen inzake signatuur en organisatie, waarop het CDA een antwoord zal moeten geven. Tevens wordt aangegeven langs welke weg problemen zullen moeten worden overwonnen. In dit kader is een groot aantal commissies ingesteld, die voorstellen moeten aandragen inzake het op de respectievelijke onderdelen te voeren beleid. De start van het CDA als eenheidspartij dient van allure te zijn. Dat vereist een grote mate van zorgvuldigheid in de voorbereiding, waarbij de kansen, die een nieuwe start biedt, met beide handen moeten worden aangegrepen.

. 2 .

De nota besluit met een zogeheten 'planningsmodel', waarin de noodzakelijke besluitvorming in de tijd is uitgezet.

Dit planningsmodel ziet er uit als volgt:

seizoen '77 - '78	: voltooiing c.q. verbetering van de federatieve structuur, met name ook in regio en gemeente
november 1977	: instelling commissie integratie huisvesting aanbeveling AB aan de regionale en plaatselijke CDA-verbanden ter zake van de communicatiestructuur met de rechtstreekse leden
1 - 2 - '78	: instelling van een brede commissie voor het ontwerpen van de statuten etc. van het CDA als eenheidspartij (fasering en finalisering van het groeimodel)
1 - 2 - '78	: instelling commissie m.b.t. de relatie grondslag en politiek handelen
1 - 10 - '78	: uiterlijke termijn indiening bij het DB van de rapporten opgesteld door de commissies die op 1 - 2 - '78 zijn ingesteld
1 - 1 - '79	: alle secretariaten in één pand
1 - 1 - '79	: een zoveel mogelijk gemeenschappelijke rechtspositieregeling voor alle personeel
1 - 1 - '79	: verdere egalisatie contributieregelingen partijen
1 - 2 - '79	: start besluitvormingsprocedure drie partijen m.b.t. de fusie (behandeling van de ontwerp-statuten van het CDA als één politieke partij)
1 - 6 - '80	: de fusie treedt in werking.

De uitwerking van het planningsmodel is vervolgens in gang gezet en zal ook de komende periode de volle aandacht vragen. Het tijdschema is, alleen al uit technische overwegingen krap te noemen (zo is bijv. de streefdatum 1 januari 1979 voor de concentratie van alle secretariaten in één pand onhaalbaar gebleken). Waar de wil aanwezig is, wordt echter ook de weg gevonden. En de wil is aanwezig, blijkt bijvoorbeeld de grote bijval van het Congres dd. 10 december, toen de voorzitter, prof. Steenkamp, verklaarde nadrukkelijk gehouden te willen worden aan de fusiedatum 1 juni 1980.

2. STATEN- EN RAADSVERKIEZINGEN

De activiteiten m.b.t. de Staten- en Raadsverkiezingen liggen uiteraard primair op het provinciale resp. het gemeentelijke niveau.

Bij de Statenverkiezingen van 29 maart 1978 kwam de christen-democratie - welhaast vanzelfsprekend - in alle provincies uit met een CDA-lijst. Er is in alle provincies een intensieve campagne gevoerd waarbij, aangepast aan de regionale omstandigheden, werd voortgeborduurd op de thema's die ook reeds in de Kamerverkiezingen van 1977 door het CDA naar voren werden gebracht. De campagnevoering stond onder leiding van de, in principe per kieskring functionerende campagne-teams, wier inzet grote waardering verdient.

Als campagneleiders traden op:

I. van Dellen	(Kamerkring Groningen)
G.J. Hiemstra	(Kamerkring Friesland)
R. Kremers	(Kamerkring Drenthe)
T. den Dunnen	(Kamerkring Overijssel)
J.J. van der Laan	(Kamerkringen Arnhem en Nijmegen)
P.R. Smink	(Kamerkring Utrecht)
J.N. van der Hoeven	(Kamerkring Den Helder)
M.B.M.J. van Vlijmen	(Kamerkring Amsterdam)
H. van Wijk	(Kamerkring Haarlem)
A.A.M. Boersma	(Kamerkring Den Haag)
W.A. Haeser	(Kamerkring Leiden)
L.C.M. Vijverberg	(Kamerkring Dordrecht)
H. Batelaan	(Kamerkring Rotterdam)

E.P. Nieuwkerk	(Kamerkring Zeeland)
D.C.B. Burgers	(Kamerkringen Den Bosch en Tilburg)
H.J.L.G. Seijben †	(Kamerkring Limburg)

De uitslag was, zoals aangeduid, uitermate bevredigend:
 Statenverkiezingen '74 : 30,88% - 2085064 stemmen
 Statenverkiezingen '78 : 35,10% - 2657363 stemmen.

De campagne voor de Raadsverkiezingen van 31 mei '78 gaf eenzelfde positief beeld te zien, terwijl de uitslag zo mogelijk nog gunstiger was. In 605 gemeenten nam een CDA-lijst deel aan de verkiezingen (in 1974: 224).

Per provincie was het beeld als volgt:

	aantal ge- meenten	CDA	gem. naam ARP/ CHU/KVP	geen naam CDA/ ARP/CHU/KVP
Groningen	51	43	1	7
Friesland	44	42	-	2
Drenthe	34	33	-	1
Overijssel	47	45	2	-
Gelderland	94	71	1	22
Utrecht	48	38	10	-
Noord-Holland	96	84	2	10
Zuid-Holland	151	120	12	19
Zeeland	30	27	1	2
Noord-Brabant	131	79	3	49
Limburg	104	20	-	84
Openbaar lichaam IJsselmeerpolders	3	3	-	-

In de provincies Noord-Brabant en Limburg is het aantal gemeenten, waar de christen-democraten via plaatselijke lijsten aan de Raadsverkiezingen deelnemen relatief nog hoog. Ofschoon ook in deze provincies reeds een belangrijke vooruitgang is te bespeuren in vergelijking met 1974 ligt hier nog een grote taak met het oog op de verkiezingen van 1982.

Weliswaar worden de campagnes voor Staten- en Raadsverkiezingen gevoerd op regionaal en plaatselijk vlak, toch is er ook thans weer sprake geweest van een belangrijke coördinerende en service-verlenende rol van het landelijk apparaat

Daarvoor is medio 1977 de Landelijke Coördinatiegroep Raden- en Statenverkiezingen (LCG) in het leven geroepen, met de volgende samenstelling: M.A.L. Kolster - voorzitter, mr. J.G.H. Krajenbrink - secretaris, drs. C. Bremmer, H. Lindenburg.

Als PR-adviseur trad op de heer J.N.A. Groenendijk, terwijl voor de grafische vormgeving de heer J. Zaadnoordijk assistentie verleende.

De activiteiten van de LCG lagen met name op het terrein van de materiaal-voorziening, de regeling van spreekbeurten, de training van de resp. lijsttrekkers, het uitgeven van de zogenaamde "Campagneberichten" met actuele informatie en standpunten, de beoordeling, toetsing en vormgeving van verkiezingsprogramma's, etc. Voorts is een landelijke manifestatie in het kader van de Statenverkiezingen belegd op 18 maart 1978 in "De Beurs" te Leeuwarden, bijgewoond door circa 1500 mensen. Op deze vergadering is o.a. het woord gevoerd door de lijsttrekkers uit de provincies Groningen (J. van der Ploeg), Friesland (mevr. D. de Graaff-Nauta) en Limburg (E.M. Mastenbroek), terwijl ook redevoeringen zijn gehouden door de voorzitter van het CDA, prof. Steenkamp, en de minister-president, mr. A.A.M. van Agt.

De LCG verrichtte haar werkzaamheden in regelmatig overleg met de zogenaamde Landelijke Verkiezingsraad (LVR), waarin de provinciale campagneleiders zitting hadden.

Op deze wijze is men er in geslaagd ten aanzien van de Raadsverkiezingen tot de nodige coördinatie en eenduidigheid te komen.

Na de verkiezingen is door het landelijk bestuur van het CDA besloten te komen tot wat men wel noemt de "permanente campagnevoering". De achterliggende gedachte is dat niet alleen in verkiezingstijd, maar ook, zij het iets minder intensief, in de tussenliggende perioden campagne moet worden gevoerd. Dat vereist een permanente organisatiestructuur, permanente activiteit en stellig ook permanente financiën. Op landelijk niveau is de draad inmiddels opgepakt door het zogenaamde EURO-CVC dat aan het eind van de verslagperiode is ingesteld met het oog op de komende Europese verkiezingen.

3. LANDELIJKE ORGANEN

3.1. Algemeen Bestuur

In de tweede helft van 1977 heeft het Algemeen Bestuur zes maal vergaderd, te weten op 19 augustus, 30 augustus, 11 oktober, 21 oktober, 5 november en 25 november. Veruit het grootste deel van deze vergaderingen is gewijd aan discussie met de toenmalige fractievoorzitter mr. A.A.M. van Agt en de toenmalige vice-voorzitter van de fractie, mr. W. Aantjes, inzake de lopende kabinetsformatie.

In de vergadering van 21 oktober is bovendien het jaarlijks advies van de Permanente Program Adviescommissie besproken en de beoordeling daarvan geformuleerd. Voorts zijn op deze vergadering de jaarstukken en de begroting besproken resp. goedgekeurd, terwijl tevens besloten werd instemming te betuigen met het voorliggende model gemeente- en provincieprogram. Tenslotte is op deze vergadering een tweetal verklaringen uitgegeven, betrekking hebbende op resp. de ontwikkelingen in Zuid-Afrika en de neutronenbom (de teksten van deze verklaringen zijn als bijlage van dit jaarverslag opgenomen).

Op de vergadering van 5 november is, in verband met het aftreden van de heer drs. R. Zijlstra als vice-voorzitter, het besluit genomen aan het Congres voor te stellen de heer dr. S. Faber te benoemen tot vice-voorzitter van het CDA. In deze vergadering is voorts de heer mr. R.E.J.M. van den Toorn benoemd tot vertegenwoordiger van de rechtstreekse leden in het Dagelijks Bestuur.

In 1978 heeft het Algemeen Bestuur in enkele samenstelling niet meer vergaderd. Dit is een gevolg van de aanvaarding op 5 november 1977 door het Algemeen Bestuur van de nota "Het CDA en zijn organisatie", waarin werd bepaald dat het Algemeen Bestuur zijn bestuurlijke bevoegdheden zou delegeren aan het Dagelijks Bestuur, terwijl in den vervolge de politieke discussie gevoerd zal worden in het - ook statutair bekende - Algemeen Bestuur in verdubbelde samenstelling, dat dan als een soort partijraad gaat functioneren. Sedert 1 januari 1978 is deze situatie geëffectueerd.

3.2. Algemeen Bestuur in verdubbelde samenstelling

Het Algemeen Bestuur in verdubbelde samenstelling vergaderde in de verslagperiode twee maal. Op de vergadering van zaterdag 4 maart 1978 werden inleidingen gehouden door de Kamerleden drs. R.F.M. Lubbers en drs. J. Boersma over de sociaal-economische aspecten van het werkgelegenheidsbeleid, waarna een intensieve discussie met de inleiders plaatsvond.

Op de vergadering van 3 juni 1978 is over de actuele politieke situatie gediscussieerd aan de hand van een inleiding door de fractievoorzitter in de Tweede Kamer, de heer mr. W. Aantjes. Beide vergaderingen van het Algemeen Bestuur in verdubbelde samenstelling waren openbare bijeenkomsten.

3.3. Dagelijks Bestuur

In de verslagperiode hebben 18 vergaderingen van het Dagelijks Bestuur plaatsgevonden. Behalve aan de talloze aangelegenheden van organisatorische aard is veel tijd besteed aan de politieke discussie naar aanleiding van de "politieke rondblik" door de voorzitter van de Tweede Kamerfractie.

De samenstelling van het Dagelijks Bestuur was per 31 juli 1978 als volgt: prof.dr. P.A.J.M. Steenkamp - voorzitter, H.A. de Boer, D. Corporaal, dr. S. Faber, dr. G.J. Fleers, mr. J.L. Janssen van Raay, Wm.C. de Kruyf, dr. D.Th. Kuiper, dr. L.M. van Leeuwen, mevr. mr. J.J.M.S. Leyten-De Wijkerslooth de Weerdesteyn, drs. M. Smits, mr. R.E.J.M. van den Toorn, dr. G.J. van der Top, W.J. Vergeer, M.B.M.J. van Vlijmen (waarnemer).

Adviserende leden: mr. W. Aantjes, mr. F.A. Bibo, prof. dr. J.W. van Hulst, mr. J.G.H. Krajenbrink - secretaris, drs. G. van Leijenhorst, drs. R.F.M. Lubbers. Notulist: mr. J.W.R. de Savornin Lohman.

3.4. Congres

Op zaterdag 10 december 1977 werd het jaarlijks Congres van het CDA gehouden in de Amsterdamse RAI.

Na de inspirerende openingsrede van de voorzitter van het CDA, prof. Steenkamp, kreeg het Congres van de waarnemend fractievoorzitter in de Tweede Kamer, mr. W. Aantjes, een breed exposé over de gang van zaken rond de kabinetsformatie, die enkele dagen tevoren had geresulteerd in de totstandkoming van het kabinet-Van Agt, waarin het CDA een coalitie was aangegaan met de VVD. Na een uitvoerige gedachtenwisseling ging het Congres vervolgens akkoord met het door de Tweede Kamerfractie gevoerde beleid. Het Congres werd ook toegesproken door de kersverse kabinetsformateur mr. A.A.M. van Agt. De voornaamste redevoeringen die op het Congres zijn gehouden alsook de uitspraken die het Congres heeft gedaan zijn gepubliceerd in de brochure "Nieuw Perspectief". Het Congres, dat werd bijgewoond door ± 1.100 personen, stemde in met de kandidatuur van de heer dr. S. Faber voor het vice-voorzitterschap van het CDA en bepaalde dat de heer Faber gekozen kon worden verklaard, mits er vóór 6 januari 1978 geen tegenkandidaten zouden zijn ingediend. Mocht dit wel het geval zijn, dan zou een schriftelijke stemming noodzakelijk zijn. (Omdat er op de gestelde datum geen tegenkandidaten bleken te zijn ingediend werd de heer Faber tot vice-voorzitter gekozen verklaard).

3.5. Secretariaat

Het secretariaat van het CDA heeft met zijn krappe bezetting in de verslagperiode een grote hoeveelheid werk moeten verzetten. Per 1 november 1977 kon de heer mr. J.W.R. de Savornin Lohman als adj.-secretaris worden aangesteld, maar de uitbouw van het CDA blijft uiteraard leiden tot een verdere groei van de te verrichten werkzaamheden. Ook in het seizoen '77-'78 was er veelvuldig sprake van secretariële assistentie, verleend door de partijbureaus van ARP, CHU en KVP.

Per 31 juli 1978 zijn op het secretariaat werkzaam: mr. J.G.H. Krajenbrink - secretaris, mr. J.W.R. de Savornin Lohman - adj.-secretaris, mevr. J.A. Kroon-Omvlee en mej. P.J.A. van der Zande.

4. COMMISSIES

4.1. Commissies in het kader van het planningsmodel

In het kader van het planningsmodel, aanvaard bij de meer genoemde nota "Het CDA en zijn organisatie", zijn een groot aantal commissies ingesteld.

Allereerst is dat de zogeheten 'Brede Statutencommissie', belast met het opstellen van ontwerp-statuten en reglementen voor het CDA als eenheidspartij. Deze commissie kreeg als opdracht mee uiterlijk 1 oktober 1978 haar ontwerp-teksten aan het Dagelijks Bestuur aan te bieden, waarna behandeling in de organen van de drie partijen en door de leden van het CDA kan volgen. De besluitvorming over deze documenten dient tenslotte te leiden tot de opheffing van de drie partijen en de fusie in het CDA. De samenstelling van deze commissie, die in de verslagperiode reeds vele besprekingen heeft gevoerd, luidt als volgt: mr. J.L. Janssen van Raay - voorzitter, G. van den Berg - secretaris, mr. H.K.J. Beernink, mr. J.M. Boll, mr. H. van den Broek, mr. V.H. Bruins Slot, D. Corporaal, dr. G.J. Fleers, mr. J.J.M. Kaulingfreks, dr. W. de Kwaadsteniet, dr. mr. A. Postma.

Voorts is er de commissie 'relatie grondslag en politiek handelen'. Besloten is de discussie over dit thema, dat belangrijke aandacht kreeg op het eerste Congres van het CDA in augustus 1975, voort te zetten aan de hand van een door een commissie uit te brengen rapport, dat 'ook 1 oktober 1978 bij het Dagelijks Bestuur wordt ingewacht, waarna eveneens behandeling in de drie partijen volgt. De samenstelling van deze commissie luidt als volgt: mr. O.W.A. Baron van Verschuer - voorzitter, drs. A.M. Oostlander - secretaris, dr. W. Aalders, mr. H.K.J. Beernink, drs. L.P.J. de Bruijn, drs. H. Eversdijk, mr. J.J. A.M. van Gennip, prof.dr. W.C.M. Klijn, drs. A.H.A. Veenhof, dr. A. Veerman, prof.dr. A.J. Vermaat, prof.dr. J.P. Versteeg.

De andere commissies die in het kader van het planningsmodel zijn ingesteld houden zich bezig met de volgende onderwerpen: publiciteitsbeleid, bestudering positie PPAC, onverenigbaarheid van functies, de relatie tussen het CDA en de maatschappelijke organisaties, één partijblad,

rechtspositie personeel, huisvesting.

Aan het eind van de verslagperiode had de commissie ter bestudering van de positie van de PPAC reeds rapport aan het Dagelijks Bestuur uitgebracht. De rapporten van de overige commissies worden in het najaar van 1978 verwacht.

4.2. PPAC

De Permanente Program Adviescommissie heeft ook in 1977 haar jaarlijks advies uitgebracht. Het advies en het oordeel van het Algemeen Bestuur daarover zijn gepubliceerd in een brochure, getiteld: 'Europese Gemeenschap, impasse en perspectief', welke publicatie ook is behandeld op het Congres van 10 december 1977.

Waar het Algemeen Bestuur de mening was toegedaan, dat de PPAC in de huidige constructie onvoldoende kon functioneren, werd in de vergadering van 5 november 1977 besloten tot de instelling van de commissie bestudering positie PPAC, terwijl tegelijkertijd de beslissing werd genomen het uitbrengen van de jaarlijkse rapporten van de PPAC op te schorten.

4.3. Commissie van Goede Diensten

De commissie van Goede Diensten heeft in de verslagperiode stellig haar nut bewezen. Er deden zich met name op gemeentelijk niveau nogal eens problemen voor bij de totstandkoming van de CDA-lijst. In een aantal gevallen liepen die problemen zo hoog op, dat het noodzakelijk bleek de landelijke commissie van Goede Diensten in te schakelen. Gesteld mag worden dat de commissie er vrijwel steeds in is geslaagd een oplossing te vinden voor de gerezen moeilijkheden.

De commissie kent de volgende leden: P.C. Elfferich, dr. G.J. Fleers, prof. mr. H. Franken, mr. J.G.H. Krajenbrink - secretaris.

4.4. Commissie Technische Problemen

Uiteraard heeft de samenstelling van CDA-lijsten voor de Staten en Raadsverkiezingen ook de nodige technische problemen opgeleverd.

In vele gevallen heeft de commissie Technische Problemen hier zeer nuttige assistentie kunnen verlenen. Leden van de commissie zijn: mr. H.K.J. Beernink, mr. F.A. Bibo en G. van den Berg.

4.5. Stichting Politiek Vormings- en Scholingswerk CDA

Ook in het verslagjaar zijn de activiteiten van de stichtingen kader- en vormingswerk van de drie partijen gecoördineerd in de Stichting Politiek Vormings- en Scholingswerk CDA. De afstemming van de diverse activiteiten op elkaar resp. de toedeling van de werkzaamheden voortvloeiend uit het gemeenschappelijk werkplan en de controle op één en ander is aan deze stichting toevertrouwd. De samenstelling van de commissie is als volgt: drs. N. Schouten - voorzitter, dr. G.J. ter Woorst - secretaris, mevr.dr. A.J.L. Alkemade, dr. E. Bleumink, drs. C. Bremmer, drs. L.P.J. de Bruijn, mevrouw H. Evenhuis-Van Essen, Th. Eijkemans, R.J. Rotshuizen, drs. A.G.W. Schapenk, mevrouw A. Vollebregt. Adviserende leden: mevr. T. Bot-Van Gijzen, P.F. Dudink, W. Eikelboom, H. Lindenburg (toegevoegd secretaris).

4.6. Verzorgingsteam Radio- en TV-uitzendingen

Met de verzorging van de radio- en TV-uitzendingen van het CDA is een commissie belast, bestaande uit de volgende personen: D. Corporaal - voorzitter, mr. J.W.R. de Savornin Lohman - secretaris, B. Bol, drs. M. de Leng, H. Lindenburg, P. van Tellingen, dr. G.J. van der Top, drs. A.H.A. Veenhof, J. Zindel. Er is in de verslagperiode sprake geweest van 4 televisie-uitzendingen en 21 radio-uitzendingen. Met de uitvoering van de feitelijke werkzaamheden was belast P. van Tellingen, voor de TV-uitzendingen bijgestaan door een regisseur en een interviewer.

4.7. Secretarissen-Overleg

Het groeiproces naar de fusie toe vereist intensief overleg en coördinatie tussen de secretariaten van CDA, ARP, CHU en KVP.

Gemiddeld eens per veertien dagen heeft daartoe het zogeheten Secretarissen-Overleg plaatsgevonden, waaraan deelnemen: mr. J.G.H. Krajenbrink - voorzitter, M.A.L. Kolster - secretaris, D. Corporaal en H. Lindenburg.

4.8. Penningmeesters-Overleg

De ontwikkelingen in het CDA en zeker ook de voorbereidingen op de fusie nopen tot een zorgvuldig beleid op financieel terrein. Als belangrijkste advies-instantie functioneert hier het zogeheten Penningmeesters-Overleg, dat per 31 juli 1978 bestond uit: mevr. J.J.M.S. Leyten-De Wijkerslooth de Weerdesteyn, H. Haenen, J. Kiers, M. Paats, mr. J.G.H. Krajenbrink.

5. CDA-VROUWENBERAAD

Het CDA-Vrouwenberaad heeft in het verslagjaar veel activiteiten ontwikkeld. Het landelijk beraad kwam 7 maal bijeen, terwijl daarnaast werkgroepen actief waren. De toekomst van het CDA-Vrouwenberaad stond dit jaar centraal. De discussienota "Samen op weg" (in de wandeling genoemd "Rozegeur en Maneschijn") kwam tot stand. De hierop volgende reglementencommissie heeft zich, samen met de voorzitter van de CDA-statutencommissie, gebogen over de vraag hoe het CDA-Vrouwenberaad ware te structureren.

Een verheugend feit is dat spontaan veel plaatselijke CDA-vrouwenberaden werden opgericht. Het contact van het landelijk beraad met de basis bevindt zich in een stroomversnelling. Talrijk zijn de verzoeken om inlichtingen.

Naar aanleiding van de regeringsnota "Emancipatie, proces van verandering en groei" heeft een Studiegroep een aantal werkstukken geleverd, dat als basisstuk diende voor een studiedag. De bevindingen van deze dag zijn gebundeld aangeboden aan de bijzondere Kamercommissie Emancipatiebeleid.

De traditioneel geworden informatiedagen voor leden van het CDA, die moeten optreden bij de politieke scholingscursussen voor vrouwenorganisaties werden tweemaal in de maand januari gehouden. De onderwerpen arbeid, gemeente, provincie en Europa bleken goed gekozen te zijn.

Aan de actie "Kom eens dichterbij", die oorspronkelijk was gestart binnen de KVP-Kommissie Vrouw en Partij hebben veel CDA-vrouwen met enthousiasme meegedaan. Het omvatte een heel program, dat uitmondde in de organisatie van koffie-ochtenden in honderden plaatsen in het land. Inmiddels is een werkgroep "vorming" van start gegaan. De werkgroep ontwikkelt een programma voor vorming en scholing, met name te realiseren op regionale bijeenkomsten. De werkgroep "Gezin en maatschappij" zette haar werkzaamheden en studie voort. Er is een tussentijdse rapportage uitgebracht aan het CDA-Vrouwenberaad.

6. CDJA

Ook het Christen Democratisch Jongeren Appèl (CDJA) is in de verslagperiode verder uitgebouwd. In alle provincies is een CDJA-organisatie van de grond gekomen, terwijl voorts in ruim dertig gemeenten CDJA-verbanden van start gingen.

Veel aandacht is besteed aan het opstellen van het zogeheten "structuurrapport", waarin voorstellen werden geformuleerd over het functioneren van de jongerenorganisatie na de fusiedatum.

Per 31 juli 1978 werd het bestuur van het CDJA gevormd door: mevr. H.G.H.C. Oomen-Ruyten - voorzitter, mevr. A. Aarten-Ten Kate, drs. J. van der Assem, dr.ir. M.A.M. Boersma, P.F. Dudink, L.P. Heukels, ir. J.F. de Leeuw, mevr. A. Procee, mej. A.H. Raven, ir. M.J.J. Santbergen, G. Veldhuyzen - secretaris, K. de Vries, H. Waterborg, H.F. Westerveld.

7. RECHTSTREEKSE LEDEN

Het aantal rechtstreekse leden is in de verslagperiode opnieuw sterk gestegen. In mei 1977 was reeds het 10.000-ste rechtstreekse lid genoteerd. Dit feit leidde ertoe dat de rechtstreekse leden conform artikel 6 van de statuten de bevoegdheid kregen zelf hun vertegenwoordigers in het Congres en het Algemeen Bestuur aan te wijzen volgens de procedures aangegeven in het Huishoudelijk Reglement.

Volgens deze procedure, die als zodanig onbevredigend moet worden genoemd maar in de huidige federatieve constructie waarschijnlijk nauwelijks voor verbetering vatbaar, zijn 70 vertegenwoordigers gekozen in het Congres en drie leden plus drie plaatsvervangende leden in het Algemeen Bestuur

Aan het einde van de onderhavige verslagperiode was echter reeds de grens van 20.000 rechtstreekse leden overschreden, hetgeen een herhaling van de voorgemelde procedure, en opnieuw een gigantisch karwei voor het secretariaat, in het najaar van 1978 met zich meebrengt. Alsdan hebben 140 rechtstreekse leden zitting in het Congres, terwijl 6 leden zitting hebben in het Algemeen Bestuur en 12 in het Algemeen Bestuur in verdubbelde samenstelling.

Per 31 juli 1978 hadden vanwege de rechtstreekse leden zitting in het Algemeen Bestuur in verdubbelde samenstelling: mevr. H.M. Janmaat-Abbe, dr.mr. A. Postma, mr. R.E.J.M. van den Toorn, drs. A.H.A. Veenhof, E.F.B. Verwoert, M.B. M.J. van Vlijmen.

Met vreugde kan worden geconstateerd dat in de verkiezingscampagnes voor Raden en Staten veel werk is verzet met name ook door de rechtstreekse leden van het CDA.

Ook hebben er thans nogal wat rechtstreekse leden zitting voor het CDA in Raden en Staten. Tegelijkertijd moet worden vastgesteld, zoals ook reeds in eerdere jaarverslagen is gedaan, dat de positie van de rechtstreekse leden in de huidige federatieve fase onbevredigend blijft. Gelukkig neemt het aantal erkende CDA-verbanden snel toe, hetgeen het functioneren van rechtstreekse leden op plaatselijk niveau vergemakkelijkt, al is het daar ook nog vaak wel even "wennen". Hier ligt met name ook een taak voor de besturen van de verbanden. In de verslagperiode zijn er 2 bijeenkomsten geweest van de rechtstreekse leden die zitting hebben in het Congres. Met hen is door het bestuur van het CDA van gedachten gewisseld over politieke en partij-organisatorische zaken.

8. CDAKTUEEL

De rechtstreekse leden krijgen maandelijks 'CDaktueel' toegezonden, samengesteld door een redactie die is benoemd door het Dagelijks Bestuur van het CDA.

De redactie was op 31 juli 1978 als volgt samengesteld: D. Corporaal - voorzitter, mevr. A. van den Beld-Pott, G.J. Brinkman - secretaris, F.J. van der Heijden, N. de Gouw, drs. A.H.C.M. de Kok, Wm.C. de Kruyf, dr. W. de Kwaadtseniet, H. Lokk-bol, er is één vakature.

De omvang van 'CDAktueel' is nog uiterst bescheiden, te weten vier pagina's. Het voornemen bestaat om het blad in 1979 uit te breiden tot acht pagina's.

9. EUROPA

In de verslagperiode is door de betrokken landen de beslissing genomen dat de rechtstreekse verkiezingen voor het Europees Parlement zullen worden gehouden in de periode van 7 - 10 juni 1979.

Ook de Nederlandse christen-democraten, die lid zijn van de Europese Volkspartij, Unie van christen-democratische partijen, zullen als CDA aan de verkiezingen deelnemen.

De verkiezingen worden per land georganiseerd. De verkiezingsdatum voor Nederland is vastgesteld op 7 juni 1979.

Op de Dagelijks Bestuursvergadering van 30 juni 1978 is het zogeheten EURO-Centraal Verkiezingscomité (EURO-CVC) ingesteld, dat de volgende samenstelling kent: H.A. de Boer - voorzitter, mr. J.W.R. de Savornin Lohman - secretaris, mevr. B.F.

Bos-Beernink, D. Corporaal, W. Dubbeldam, mevr. B.V.M.C.

Groensmit-Van der Kallen, C.F. Kleisterlee - vice-voorzitter/penningmeester, M.A.L. Kolster, mr. J.G.H. Krajenbrink, H. Lindenburg, drs. A.M. Oostlander, P. van Tellingen.

PR-adviseur: J.N.A. Groenendijk.

Ook is een commissie belast met het ontwerpen van een technisch lijstvoorstel ten aanzien waarvan in hoofdzaak dezelfde procedure zal worden gevolgd als het geval is geweest m.b.t. de CDA-lijst voor de Tweede Kamerverkiezingen van 1977.

10. CDA-PUBLICATIES

De volgende CDA-publicaties zijn in de verslagperiode verschenen:

- Op het goede spoor

Aanzet tot beter binnenlands bestuur; rapport over de bestuurlijke reorganisatie, opgesteld door een commissie onder leiding van de heer W.A. Fibbe.

- Samen verantwoordelijk voor het onderwijs (2)

Commentaar op de vervolgnota van regeringszijde over de "Contouren van een toekomstig onderwijsbestel"; rapport van een commissie onder leiding van prof.dr. H. Verheul.

- Nieuw Perspectief

Redevoeringen en politieke uitspraken CDA-Congres dd. 10 december 1977.

- Europese Gemeenschap, impasse en perspectief

Jaarlijks advies van de Permanente Program Adviescommissie (PPAC). Beschouwingen over de noodzaak van Europese integratie op lange en korte termijn.

Het Algemeen Bestuur van het Christen Democratisch Appèl heeft met verontwaardiging kennis genomen van de maatregelen die de officiële Zuid-Afrikaanse regering heeft genomen tegen een reeks van personen en instellingen die in Zuid-Afrika een vreedzame strijd tegen de apartheid voeren, waaronder het Christelijk Instituut van Dr. Beijers Naudé.

Het CDA verwerpt principieel iedere vorm van discriminatie. Het geeft verre de voorkeur aan de vreedzame dialoog boven de gewelddadige strijd. Het huidige Zuid-Afrikaanse bewind volgt echter blindelings een weg die de dialoog in toenemende mate onmogelijk maakt en daardoor in dezelfde mate de gewelddadige strijd uitlokt.

De Zuid-Afrikaanse regering beroept zich op de culturele verbondenheid met de West-Europese landen en de godsdienstige band met Nederland.

Juist daarom acht het CDA het op zijn weg liggen tot uitdrukking te brengen dat Zuid-Afrika zich op een heilloze weg bevindt. Het CDA doet een beroep op de Zuid-Afrikaanse regering van deze weg terug te keren. Tevens doet het een beroep op allen, wier stem geacht mag worden bij de Zuid-Afrikaanse regering enig gezag te hebben, zich tot de regering in Zuid-Afrika te richten om hun protest tegen het apartheidsbeleid te doen horen. Er mag geen twijfel over bestaan dat het CDA ook in deze zaak de zijde kiest van de achtergestelden en gediscrimineerden.

Utrecht, 21 oktober 1977

VERKLARING ALGEMEEN BESTUUR M.B.T. NEUTRONENBOM
=====

Het Algemeen Bestuur van het CDA acht de ontwikkeling van de neutronenbom een uiterst cruciale en zorgwekkende fase in de bewapeningswedloop, alsook een verdere ontmenselijking van het wapenarsenaal. Het wapen dreigt de nucleaire oorlog dichterbij te brengen.

Het verdere internationale overleg over ontwapening zal in belangrijke mate door deze ontwikkelingen worden geblokkeerd.

Het Algemeen Bestuur ziet niet in hoe de neutronenbom een acceptabel wapen in het defensie-systeem kan zijn.

Het Algemeen Bestuur is desondanks van oordeel dat deze problematiek op korte termijn een diepgaand punt van discussie behoort te zijn, waarbij zoveel mogelijk politieke en maatschappelijke groeperingen dienen te worden betrokken.

Een benadering, die het Algemeen Bestuur, blijkens persberichten meent te kunnen terugvinden in de positiebepaling van de ministers van Buitenlandse Zaken en Defensie ter zake.

Het Algemeen Bestuur is op grond van het bovenstaande van oordeel dat het kader van een demonstratie, zoals deze geïnitieerd is door de Partij van de Arbeid c.s. op 5 november a.s., niet de mogelijkheid lijkt te kunnen bieden voor een benadering van de onderhavige problematiek zoals het dat wenselijk acht.

Utrecht, 21 oktober 1977